

TALABALARNING KASBIY VA SHAXSIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING O'RNI VA AHAMIYATI

Haydarov Latifjon Rustamovich

Buxoro davlat texnika universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada talabalarning kasbiy va shaxsiy qobiliyatlarini rivojlantirishning ahamiyati muhokama qilinadi. Talabalar o'z kasbiy sohalarida muvaffaqiyatga erishish uchun nafaqat kasbiy bilimlarga, balki shaxsiy ko'nikmalarni rivojlantirishga ham ehtiyoj sezadilar. Maqolada kasbiy qobiliyatlarni rivojlantirish, shaxsiy ko'nikmalarni oshirish va o'rganishning yangi metodlari orqali talabalarni kelajakdagi ish hayotiga tayyorlash masalalari ko'rib chiqiladi. Bunda innovatsion ta'lim metodlari, jamoaviy ishlash, kreativ fikrlash, va liderlik ko'nikmalari o'rganish jarayonining ajralmas qismlariga aylanishi zarurligi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: Kasbiy qobiliyat, shaxsiy rivojlanish, ta'lim metodlari, jamoada ishlash, innovatsion yondashuv, kreativ fikrlash, liderlik, o'zgarishga tayyorlik.

Аннотация: В данной статье рассматривается важность развития профессиональных и личных качеств студентов. Для достижения успеха в своей профессиональной сфере студенты нуждаются не только в профессиональных знаниях, но и в развитии личных навыков. В статье рассматриваются вопросы развития профессиональных качеств, улучшения личных навыков и подготовки студентов к будущей профессиональной жизни через современные методы обучения. Подчеркивается необходимость использования инновационных методов, командной работы, творческого мышления и лидерских качеств в процессе обучения.

Ключевые слова: Профессиональные качества, личностное развитие, методы обучения, командная работа, инновационный подход, творческое мышление, лидерство, готовность к изменениям.

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimi talabalarning kasbiy va shaxsiy qobiliyatlarini rivojlantirishda yangi va innovatsion yondashuvlarga ehtiyoj sezmoqda. Global miqyosda ta'lim sohasidagi o'zgarishlar va rivojlanishlar yangi metod va texnologiyalarni joriy etishni talab qilmoqda. Bu esa, o'z navbatida, talabalarning har tomonlama o'sishi va rivojlanishiga xizmat qilmoqda[1]. Ushbu maqolada talabalarning kasbiy va shaxsiy qobiliyatlarini rivojlantirishda qo'llaniladigan innovatsion metodlar haqida so'z yuritimiz. Talabalar, nafaqat kasbiy bilimlarni, balki

shaxsiy va ijtimoiy ko'nikmalarni ham rivojlantirishlari lozim. Kasbiy va shaxsiy qobiliyatlarni rivojlantirish esa nafaqat talabalar uchun, balki butun jamiyat uchun katta ahamiyatga ega. Ushbu maqolada talabalarning kasbiy va shaxsiy qobiliyatlarini rivojlantirishning ahamiyati haqida so'z yuritamiz[2].

Kasbiy qobiliyatlarni rivojlantirish talabalarni o'z sohasida malakali va muvaffaqiyatli mutaxassis bo'lishlariga yordam beradi. Bugungi kunda ish bozori o'zgaruvchan va talablar yuqori. Talabalar nafaqat teoriya, balki amaliy ko'nikmalarga ham ega bo'lishlari kerak. Innovatsion texnologiyalar va global iqtisodiy muhitning tez o'zgarishi kasbiy bilimlarni va malakalarni doimiy ravishda yangilashni talab qiladi[3]. Talabalarning kasbiy qobiliyatlari rivojlanishi ularning professional faoliyatlarida muvaffaqiyatga erishishlari uchun zarurdir. Ya'ni, dasturlash, marketing, muhandislik yoki boshqa sohalarda amaliy tajriba va maxsus ko'nikmalar, talabalarni ishga joylashish jarayonida raqobatbardosh qiladi.

Shaxsiy qobiliyatlarni rivojlantirish: O'z-o'zini anglash va ijtimoiy muvaffaqiyat

Shaxsiy qobiliyatlar, ayniqsa o'z-o'zini anglash, muloqot qilish, vaqtni boshqarish, stressni yengish kabi ko'nikmalar, talabalar hayotining barcha jabhalarida ularga yordam beradi. Shaxsiy rivojlanish, talabalar o'zlarini yanada samarali ifoda eta olishlari, boshqalar bilan muloqot qilishda muvaffaqiyat qozonishlari va hayotdagi har qanday vaziyatda maqsadlariga erishishlari uchun zarurdir. Ushbu qobiliyatlarni rivojlantirish nafaqat talabaning o'zining shaxsiy hayoti, balki ijtimoiy va professional hayotida ham muvaffaqiyatli bo'lishiga yordam beradi.

Bugungi dunyoda tez o'zgarayotgan texnologiyalar va mehnat bozorining dinamikasi talabalarni yangi bilimlarni o'rganishga va moslashuvchan bo'lishga undaydi[4]. Talabalar yangi sharoitlarga tez moslasha olishlari va har qanday o'zgarishlarga ochiq bo'lishlari kerak. Yangi texnologiyalar, kasbiy va shaxsiy rivojlanish uchun imkoniyatlarni keltirib chiqaradi. O'rganishning yangi metodlari, masalan, onlayn kurslar va interaktiv ta'lim usullari talabalarni innovatsion g'oyalarga ochiq qilishga yordam beradi. Bu esa talabalarni o'z kasblarini samarali bajarish va shaxsiy hayotida muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun zarur bo'lgan qobiliyatlarni egallashga undaydi. Jamoada ishlash va liderlik: Ijtimoiy muhitda o'z o'rnini topish[5].

Kasbiy va shaxsiy qobiliyatlarni rivojlantirish jarayonida jamoada ishlash va liderlik ko'nikmalarini oshirish ham katta ahamiyatga ega[6]. Talabalar jamoaviy ishda samarali qatnashish, boshqaruv va rahbarlik qobiliyatlarini rivojlantirish orqali ijtimoiy muhitda o'z o'rnini topa olishadi. Jamoaviy ish orqali talabalar bir-birlarini tushunish, qarorlar qabul qilish va mas'uliyatni bo'lishish ko'nikmalarini o'zlashtiradilar. Shu

bilan birga, liderlik qobiliyatlarini rivojlantirish talabalarni kelajakda katta tashkilotlarda muvaffaqiyatli boshqaruvchilar bo'lishlariga tayyorlaydi.

O'z-o'zini baholash va o'zgarishga tayyorlik

Shaxsiy va kasbiy rivojlanishning muhim jihati bu o'z-o'zini baholash va o'zgarishga tayyor bo'lishdir. Talabalar o'z qobiliyatlarini baholab, kuchli tomonlarini rivojlantirish va zaif tomonlarini kuchaytirish imkoniyatiga ega bo'lishlari kerak. Bu jarayon, o'z-o'zini anglashga, o'zgarishlarga tayyor bo'lishga va doimiy ravishda o'zini takomillashtirishga yordam beradi. Kasbiy sohada muvaffaqiyatga erishish uchun talabalar o'zlarini baholash va o'zgarishga tayyor bo'lishlari zarurdir.

Talabalarning kasbiy va shaxsiy qobiliyatlarini rivojlantirish – bu ularning nafaqat o'qishdagi muvaffaqiyatlarini, balki kelajakdagi professional va ijtimoiy hayotidagi yutuqlarini ham ta'minlaydi. Kasbiy qobiliyatlar talabalarni ishga joylashish va o'z sohasida muvaffaqiyatli bo'lishlariga yordam beradigan asosiy omil bo'lsa, shaxsiy qobiliyatlar esa ular uchun mustahkam poydevor yaratadi. Ta'lim tizimi ushbu qobiliyatlarni rivojlantirishga e'tibor qaratishi, talabalarga keng ko'lamli bilim va ko'nikmalarni o'rgatishi kerak. Bu nafaqat talaba, balki butun jamiyat uchun foydali bo'lib, uning taraqqiyotiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Adabiyotlar

1. Хўжжиев, М. Я. (2020). Возможности повышения эффективности мультимедиа в процессе урока. *Universum: психология и образование*, (1 (67)), 10-13.
2. Mahmudovich, X. M., Kuchkorovich, J. A., & Xo'Jjiyev, M. (2021). Technology of using E-learning modeling programs in teaching special subjects in professional education. *Psychology and Education Journal*, 58(1), 5403-5411.
3. Таиров, Б. Б., Хўжжиев, М. Я., & Ўғли, Қ. З. А. (2023). ПРОГРАММНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ОБУЧЕНИЯ НА ОСНОВЕ КОГНИТИВНО-ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ПОДХОДА В ПОДГОТОВКЕ ИНЖЕНЕРОВ-ТЕХНИКОВ. *Universum: технические науки*, (5-2 (110)), 29-36.
4. TAMOYILLARI, B. A. O. D. MASOFAVIY TA'LIM ORQALI UMUMKASBIY VA IXTISOSLIK FANLARINI KOGNITIV-VIZUAL YONDASHISH ORQALI, TALABALAR.
5. Khojjiyev, M., & Karshiyev, Z. (2024). METHODOLOGY OF INSPECTION OF GAS METERS. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(11), 20-23.
6. Abdurasulovich, K. J., Anvarovich, A. A., Mamatkulovich, Y. U., Yangiboevich, K., & Sobirovna, M. M. (2020). The advantages of the methodology of preparing students for innovative activity on the basis of visual teaching of special disciplines. *Journal of Critical Reviews*, 7(14), 1244-1251.